

Бухгалтер майбутнього має переміститися з обслуговуючої професії в управлінську, що зміщується в бік стратегічних функцій. Потрібно вже на сьогодні визначитися, чи потрібно перейменувати спеціальність в більш привабливу, чи лише запроваджувати нові види професій на основі обліку за новими назвами, розширюючи посадові функції. В гіршому випадку, в умовах інтеграції економічних спеціальностей, ці повноваження перехоплять інші професії.

УДК. 347.73

Васильченко Г.В.,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту і адміністрування,
Гречаник В.П.,
к.т.н., ст.науч. співробітник,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ПОДАТКИ, ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Одними із основних соціально-економічних інструментів розвитку держави (окрім монетарної політики) є: податки, ціни і зарплата. Гармонія справедливого їх використання призводить до об'єднання громадян і забезпечення стабільного розвитку. На жаль в Україні не досягнуто цієї гармонії, а навпаки їх деструктивне використання за двадцять шість років незалежності (1991-2017рр.) призвели до значного спаду макроекономічних показників. Обсяги виробництва ВВП, які вже в 2008 році досягли 74,2% від рівня 1990 року знову зменшилися і в 2017р. склали 62,7%. Промислове виробництво не досягло й половини обсягів «бідного» 1990 року.. Наприклад, реформи німецького професора Людвіга Ерхарда за десять років забезпечили Західній Німеччині не тільки відновлення зруйнованого війною господарства, але по більшості економічних показників дозволило випередити своїх європейських сусідів і органічно зайняти одне з лідерських місць в списку провідних демократій світу. Пройшовши чистилище економічних реформ, які отримали назву «німецького чуда», німецький народ вийшов з неї новою нацією, мало подібною на німців своєї попередньої історії [1]. Натомість (як показують декларовані статки та журналістські розслідування) статки, спосіб життя двох-трьох сотень можновладців, нардепів (бувших і працюючих), значно вищий від європейських. Не кожен державний європейський високо посадовець навіть багатій держави може проживати в таких палацах,

відпочивати на курортах за 5-10 тис дол. на день, зберігати вдома готівкою мільйони гривень, сотні тисяч доларів і євро.

Вплив податків на розвиток держави перше теоретично обґрунтував понад 500 років тому Арабський мислитель Ібн Хальдун. Він довів, що держава і податки – невід’ємні, важливі чинники людської цивілізації, що ставки податку мають стимулювати ділову активність, інакше руйнуються економічні стимули, занепадає цивілізація. Основними принципами оподаткування Ібн Хальдун називав справедливість, рівність і платоспроможність. [2, с.763] .

Принципи на яких базується податкова система України визначені в Податковому кодексі [3] не викликають заперечень, але податкові органи не забезпечують їх виконання в повному обсязі. Зокрема порушується принцип стабільності. Податковий кодекс (752 стр.), який був прийнятий ВРУ 02.12.2010р. за період з 2010 до 2018 р. зазнав 118 змін і доповнень. Часті нововведення у нормативно-правову базу створюють, для платників податків, нові проблеми, підривають принципи стабільності та доступності, знижують привабливість національної економіки як для вітчизняного так і іноземних інвестицій. Крім того, часті зміни нерідко створює суперечності та колізії між законами і підзаконними правовими актами, вимагають від фіскальної служби створення різних додаткових роз’яснень, інструкцій (часто мало зрозумілих) для платників податків, що ускладнює податковий процес. Це підриває принципи загальності, рівності, презумпції правомірності, зручності.

Не логічно і соціально несправедливо встановлювати однакові ставки оподаткування на різні розміри (суми) отриманого платником податку доходу (заробітної плати). Принцип соціальної справедливості вимагає прогресивних ставок оподаткування. Чим вища оплата праці, тим менша доля в ній витрат на особисте споживання. Світова практика теоретично і практично доказала на необхідність запровадження прогресивних податкових ставок для високих сум оплати праці. Так, наприклад, серед держав – членів ЄС найвищі прогресивні ставки податку мають Данія – 52%, Швеція – 56, Нідерланди – 52, Австрія – 50, Німеччина – 47%. В Україні діє єдина ставка незалежно від суми доходу 18%, що явно несправедливо. [4]

Неможна назвати справедливим і підхід до оподаткування нерухомості. Адже нерухомість в Києві і Верховині, в центрі міста (села) чи на окраїні – це різна нерухомість. Тому базою оподаткування має бути вартість нерухомості, а не її площа. Світова практика засвідчує, що тільки вартість будинків з надвірними спорудами, землею і в залежності від їх розташування в населеному пункті мають бути належним чином оцінені і відповідно оподатковані. Такий підхід до оподаткування є найкращим інструментом в боротьбі з корупцією. Куди корупціонер найчастіше вкладає корупційні

доходи? Як правило в нерухомість, в будинки, квартири, земельні ділянки. Тому оподаткування їх по вартості дозволяє поступово повернути корупційні доходи в бюджет. Вимагають більш чіткого розділення і механізму зарахування податків в державний і місцеві бюджети, особливо з проведенням децентралізації, створення об'єднаних громад. Уже давно назріла потреба передати місцевим органам, об'єднаним громадам більше самостійності і прав у встановленні своїх податків, частковому відрахуванні (платників податків розміщених на їх території) від державних податків і зборів, відповідно формувати свої місцеві бюджети, які б забезпечували фінансування бюджетних установ та розвиток територій.

Податкова політика має мати значно більшої регулюючої функції. Прогресивні податки, оподаткування нерухомості від вартості, а не площі, диференціація регіональних умов оподаткування є тими регуляторами, які значно впливатимуть на розвиток держави. Тому слід надати податкам значно вагомішої регулюючої функції з метою свідомого використання податків для розвитку територій і держави в цілому.

Важливими інструментами, що впливають на розвиток держави є також система оплати праці, цінова, монетарна політика, які також потребують суттєвих змін. Нарахування різного роду надбавок, які в рази перевищують тарифну оплату праці, цінове свавілля, втручання урядовців в діяльність НБУ не тільки гальмують економічний розвиток, а вносять розбрат в суспільстві, сприяють міграції населення, гальмують розвиток держави. З цього приводу заслуговують постулати реформи Людвіга Ерхарда: свобода споживання, підняття промисловості, всеохоплююча конкуренція, періодична публікація каталогу обґрунтованих цін та закон проти самовільного підвищення цін, стабільні витрати на утримання уряду, виключення з бази оподаткування зарплати за працю поза робочий період, жорстка монетарна політика, пристосування рівня цін до наявної покупної здатності населення, залежність підвищення оплати праці від росту продуктивності праці. Як говорив Людвіг Ерхард: «Я старався протидіяти всякому підвищенню заробітної плати, якщо воно не могло знайти оправдання в збільшенні економічної продуктивності» [1. с. 95].

Література

1. Эрхард Л. Благосостояние для всех. /Людвіг Ерхард// Репринт: перек. з нім. – М. Начала-Пресс. – 1991.-336 с.
2. Економічна Енциклопедія, т. 2.// К. Видав. Центр «АКАДЕМІЯ». – 2001. – 848 с.
3. Податковий кодекс України, від 02.12.2010р.// ТОВ. «ВВП НОТІС». – Суми 2018.-752с

4. Чуприна А. Оподаткування фізичних осіб: міжнародний досвід.- [Електронний ресурс]. –Режим доступу: www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/3030.

УДК 657.422: 657.6

Гуменна-Дерій М. В.,

к. е. н., ст. викладач кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИКА ЗА ПРАВИЛЬНІСТЮ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ В БУДІВНИЦТВІ

Внаслідок глобальних економічних трансформацій в обліку об'єктивно з'явилися нові терміни. Це пов'язано із тим, що з початку ХІХ ст. відбувається як поєднання різних наукових напрямків в одне ціле, так і виокремлення нових течій. Хоча, фактично, основою для цих течій є всім відомі економічні принципи, закони і трактування.

Велике значення науковці нині надають соціальній відповідальності, але розуміння того, що необхідно задовольняти потреби різних верст населення знані ще із періоду формування класичної економічної теорії. Щодо екологічних складових у поєднанні із економічними, то вони були розглянуті ще інституціоналістами. Просто сьогодні такі ідеї більш розвинені та застосовуються практично. Соціальну відповідальність в сучасному світі пов'язують з обліком, звітністю та аналізом.

Вважаємо, що застосування такого підходу є актуальним і при веденні обліку та формування звітності фінансовими посередниками у будівництві. Так, відповідно до статті 4 Закону України “Про інвестиційну діяльність”, інвестування та фінансування будівництва об'єктів житлового будівництва з використанням недержавних коштів, залучених від фізичних і юридичних осіб, у тому числі в управління, може здійснюватися виключно через фонди фінансування будівництва, фонди операцій з нерухомістю, інститути спільного інвестування, а також шляхом емісії цільових облигацій підприємств, виконання зобов'язань за якими здійснюється шляхом передачі об'єкта (частини об'єкта) житлового будівництва” [1].

Виходячи із цього, фінансові посередники несуть соціальну відповідальність перед індивідуальними замовниками щодо стану об'єктів інвестування. Постає питання в чому полягає їхня відповідальність та як її поліпшити.